Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (šesto vijeće)

30. siječnja 2014.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Direktiva 2004/80/EZ – Članak 12. – Naknada štete žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom – Potpuno unutarnja situacija – Očita nenadležnost Suda“

U predmetu C-122/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunale ordinario di Firenze (Italija), odlukom od 20. veljače 2013., koju je Sud zaprimio 15. ožujka 2013., u postupku

Paola C.

protiv

Presidenza del Consiglio dei Ministri,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: A. Borg Barthet, predsjednik vijeća, M. Berger (izvjestiteljica) i F. Biltgen, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Paolu C., P. Pellegrini, *avvocato*,

— za Kraljevinu Španjolsku, S. Centeno Huerta, u svojstvu agenta,

— za Talijansku Republiku, G. Palmieri i G. Palatiello, u svojstvu agenata,

— za Kraljevinu Nizozemsku, M. K. Bulterman, u svojstvu agenta,

— za Europsku komisiju, A.-M. Rouchaud-Joët i F. Moro, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, u skladu s člankom 53. stavkom 2. Poslovnika Suda,

* Jezik postupka: talijanski

donosi sljedeće

Rješenje

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 12. Direktive Vijeća 2004/80/EZ od 29. travnja 2004. o naknadi štete žrtvama kaznenih djela (SL L 261, str. 15.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Paole C. i Presidenza del Consiglio dei Ministri (Predsjedništvo Vijeća ministara), povodom odgovornosti potonjeg za propust Talijanske Republike da prenese Direktivu 2004/80 i za štetu koju je stoga pretrpjela Paola C.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodne izjave 7. i 11. Direktive 2004/80 glase:

„(7) Ovom se Direktivom uspostavlja sustav suradnje radi olakšavanja ostvarivanja naknade štete žrtvama kaznenih djela u prekograničnim slučajevima; [...]

[...]

(11) Trebalo bi uvesti sustav suradnje među nadležnim tijelima država članica radi olakšavanja ostvarivanja naknade štete u slučajevima kada je kazneno djelo počinjeno u državi članici koja nije država prebivališta žrtve.“

4 Članak 12. te direktive, koji čini dio njezina Poglavlja II., naslovljen „Nacionalni propisi o naknadi štete“, propisuje:

„1. Propisi o ostvarivanju prava na naknadu štete u prekograničnim slučajevima, utvrđeni u ovoj Direktivi, imaju temelj u pravilima država članica o naknadi štete žrtvama kaznenog djela nasilja počinjenog s namjerom, na njihovom teritoriju.

2. Sve države članice osiguravaju da njihova nacionalna pravila sadrže odredbe o naknadi štete žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom, na njihovom teritoriju, koja jamče pravičnu i primjerenu naknadu žrtvama.“

Talijansko pravo

5 Direktiva 2004/80 bila je u Italiji prenesena, među ostalim, Zakonodavnim dekretom br. 204 o primjeni Direktive 2004/80/EZ o naknadi štete žrtvama kaznenih djela (Decreto legislativo n. 204 attuazione della direttiva 2004/80/CE relativa all'indennizzo delle vittime di reato) od 9. studenoga 2007. (redovni dodatak GURI-ju br. 261 od 9. studenoga 2007.). Taj dekret, kada se radi o materijalnim uvjetima za dodjelu naknade štete na teret talijanske države, upućuje na posebne zakone koji predviđaju oblike odštete žrtvama kaznenih djela počinjenih na nacionalnom državnom području. Međutim, nisu svi oblici kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom pokriveni tim posebnim zakonima. Tako ne postoji poseban zakon koji jamči pravičnu i primjerenu naknadu u smislu članka 12. Direktive 2004/80 žrtvi kaznenog djela seksualnog nasilja kao što je to slučaj u glavnom postupku.

Glavni postupak i prethodno pitanje

6 Paola C. od suda koji je uputio zahtjev zatražila je da Predsjedništvu Vijeća ministara naloži da joj naknadi štetu utvrđenu na 150.000 eura, nakon što utvrdi njegovu odgovornost za štetu zbog toga što je propustilo provesti Direktivu 2004/80.

7 U prilog svojem zahtjevu tužiteljica u glavnom postupku istaknula je da je bila žrtva seksualnog nasilja od strane M. Njemu je, među ostalim, naloženo da joj isplati iznos od 20.000 eura na temelju provizorne naknade štete. M., međutim, nije izvršio obvezu. Naime, u trenutku osude bio je pritvoren, bez sredstava za život, bez posla i stana. Prema navodima Paole C., kada izađe iz zatvora, M. će biti insolventan i protjeran iz Italije, tako da će ona izgubiti svaku mogućnost da od njega ostvari pravičnu i primjerenu naknadu štete. Navodi da Republika Italija nije donijela mjere potrebne da joj zajamči pravičnu i primjerenu naknadu štete, protivno obvezama koje ta država članica ima na temelju članka 12. Direktive 2004/80.

8 Predsjedništvo Vijeća ministara pred sudom koji je uputio zahtjev traži odbijanje zahtjeva kao nedopuštenog i neosnovanog. Ističe da Direktiva 2004/80 uređuje samo naknadu štete žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom u prekograničnim situacijama, dok je kazneno djelo u pitanju počinjeno na talijanskom teritoriju, a žrtva je talijanska državljanka.

9 Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu smatra da bi se članak 12. stavak 2. te direktive, iako je cilj Direktive 2004/80 stvoriti mjere namijenjene olakšanju naknade štete žrtvama kaznenih djela u prekograničnim situacijama i omogućiti žrtvi kaznenog djela da se uvijek može obratiti tijelu države članice u kojoj prebiva, ipak mogao tumačiti u smislu da obvezuje sve države članice da donesu mjere koje bi jamčile naknadu štete žrtvama svih kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom. U tom bi slučaju Talijanska Republika prekršila svoju obvezu u mjeri u kojoj njezini nacionalni propisi predviđaju sustav odštete ograničen na određena kaznena djela, isključujući ona počinjena seksualnim nasiljem.

10 U tim je okolnostima Tribunale ordinario di Firenze odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„[T]reba li članak 12. Direktive [2004/80] tumačiti u smislu da dopušta državama članicama da predvide naknadu štete za žrtve nekih kategorija nasilnih ili namjernih kaznenih djela ili, naprotiv, nameće državama članicama, radi provedbe navedene direktive, da uspostave sustav naknade štete žrtvama svih nasilnih ili namjernih kaznenih djela?“

O nadležnosti Suda

11 Kao prvo valja podsjetiti da Direktiva 2004/80, kako proizlazi iz njezine sedme uvodne izjave, „uspostavlja sustav suradnje radi olakšavanja ostvarivanja naknade štete žrtvama kaznenih djela u prekograničnim slučajevima“. Jedanaesta uvodna izjava te direktive u tom smislu precizira da „[b]i trebalo uvesti sustav suradnje među nadležnim tijelima država članica radi olakšavanja ostvarivanja naknade štete u slučajevima kada je kazneno djelo počinjeno u državi članici koja nije država prebivališta žrtve“.

12 Sud je već naglasio da Direktiva 2004/80 predviđa naknadu štete samo u slučaju kaznenog djela nasilja počinjenog s namjerom u državi članici koja nije država prebivališta žrtve (presuda od 28. lipnja 2007., Dell’Orto, C-467/05, Zb., str. I-5557., t. 59.).

13 Međutim, u okviru glavnog postupka, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je Paola C. bila žrtva kaznenog djela nasilja počinjenog s namjerom na teritoriju države članice u kojoj prebiva, odnosno Talijanske Republike. Stoga situacija iz glavnog postupka ne ulazi u područje primjene Direktive 2004/80, već samo u nacionalno pravo.

14 U potpuno unutarnjoj situaciji Sud načelno nije nadležan odlučiti o pitanju koje je postavio sud koji je uputio zahtjev.

15 Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi, čak i u takvoj situaciji Sud može pristupiti traženom tumačenju kada nacionalno pravo nalaže sudu koji je uputio zahtjev, u postupcima kao što je onaj u glavnom postupku, da svojim državljanima dodijeli ista prava kao i ona koja bi imao državljanin druge države članice na temelju prava Unije u istoj situaciji (vidjeti osobito presudu od 21. veljače 2013., Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia i dr., C-111/12, t. 35. i navedenu sudsku praksu). Međutim, nije na Sudu da poduzme takvu inicijativu ako iz zahtjeva za prethodnu odluku ne proizlazi da sud koji je uputio zahtjev ima takvu obvezu (vidjeti u tom smislu presudu od 22. prosinca 2010., Omalet, C-245/09, Zb., str. I-13771., t. 17. i 18.).

16 Naime, Sud u okviru podjele nadležnosti između sudova Unije i nacionalnih sudova mora uzeti u obzir činjenični i pravni kontekst prethodnih pitanja, kako je to određeno odlukom o upućivanju zahtjeva (presuda od 23. travnja 2009., Angelidaki i dr., C-378/07 do C-380/07, Zb., str. I-3071., t. 48. i navedena sudska praksa).

17 No, u ovom slučaju valja utvrditi da, čak i ako je Europska komisija u svojim pisanim očitovanjima iznijela da takva obveza proizlazi iz talijanskog ustavnog prava, iz odluke o upućivanju prethodnog pitanja ne proizlazi da talijansko pravo nalaže sudu koji je uputio zahtjev da Paoli C. dodijeli ista prava koja bi imao državljanin druge države članice na temelju prava Unije u istoj situaciji.

18 Slijedi da je na temelju članka 53. stavka 2. svojeg poslovnika Sud očito nenadležan odgovoriti na pitanje koje je uputio Tribunale ordinario di Firenze.

Troškovi

19 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

Sud Europske unije očito je nenadležan odgovoriti na pitanje koje je uputio Tribunale ordinario di Firenze (Italija).

Potpisi